

Władysław Stanisław Reymont, *Chłopi*, t. 1. *Jesień*

Sprawdzian po omówieniu lektury – odpowiedzi – grupa B

Nr	Przykładowa odpowiedź	Punktacja	
1.	– ziemia: nieustający konflikt między Maciejem Boryną a jego synem Antkiem o prawo gospodarskie / prawo do przejęcia ziemi po ojcu; spór o lasy serwitutowe – kobieta: spór Macieja Boryny z Antkiem o Jagnę / zazdrość o inną kobietę – konflikt między Hanką i Antkiem – pragnienia jednostki a życie w gromadzie: wyobcowanie Jagny – konflikt pokoleń: między Antkiem a Maciejem Boryną	3 pkt za wskazanie 3 źródeł konfliktów i poprawne przywołanie przykładu z tekstu 2 pkt za wskazanie 2 źródeł konfliktów z przykładami 1 pkt za wskazanie 1 źródła konfliktu z przykładem lub wskazanie tylko źródeł konfliktów bez przykładów	3 pkt
2.	– bogacze: Maciej Boryna, młynarz, wójt, kowal, ksiądz – średniozamożni: Dominikowa, Kłębowie – ubodzy chłopi: Bylica – komornicy: Jagustynka – parobcy i służba: Kuba, Witek	2 pkt za poprawne przypisanie wszystkich postaci (dopuszczalny 1 błąd) 1 pkt za poprawne przypisanie 6 postaci	2 pkt
3.	– pory roku / rytm życia przyrody (jesienią zbiór ziemniaków, przygotowanie ziemi pod następne zasiewy, kiszenie kapusty, zimą ziemia „odpoczywa”) – kalendarz liturgiczny / świąt kościelnych (Dzień Zaduszny, adwent, niedzielna msza święta, odpust) i wydarzeń cyklicznych (jarmark) – porządek obyczajowy (przygotowania do ślubu: zrękowiny, zapowiedzi, posyłanie z wódką, wesele itp.)	3 pkt za poprawną i kompletną odpowiedź 2 pkt za wskazanie porządków i częściowe zilustrowanie ich przykładami 1 pkt za poprawne wskazanie porządków	3 pkt
4.	A. <u>realistyczny obserwator</u> Uzasadnienie: – narracja trzecioosobowa / dystans narratora wobec opisywanych zdarzeń – szczegółowe opisy postaci, miejsca – brak mowy gwarowej B. <u>młodopolski stylizator</u> Uzasadnienie: – język poetycki, bogaty w metafory, symbole – rozbudowana składnia – posługuje się techniką impresjonistyczną – opisuje stany psychiczne bohaterów C. <u>wsiowy gaduła</u> Uzasadnienie: – stylizacja gwarowa – język mówiony – wypowiedzi rozbudowane – narrator znajduje się „wewnątrz” świata przedstawionego	po 2 pkt za poprawne wskazanie narratora i podanie 2 uzasadnień po 1 pkt za poprawne przypisanie narratora i podanie 1 uzasadnienia 1 pkt za poprawne przypisanie wszystkich narratorów, ale bez podania uzasadnienia	6 pkt
5.	– nie interesuje jej bogactwo, posiadanie ziemi – żyje w świecie własnych marzeń, tęsknot – wyróżnia się efektowną urodą, która nie jest naznaczona konsekwencjami ciężkiej fizycznej pracy – matka wychowuje ją jak królewnę, wyręcza w pracy, wyróżnia spośród innych swoich dzieci – nie czuje więzi z gromadą – łamie obowiązujący we wsi kodeks moralny (choć robi to nieświadomie, ulegając swojej naturze)	po 1 pkt za każdy poprawnie podany powód	3 pkt
6.	A. Jagna jest młoda, piękna, ma jasne włosy, niebieskie oczy, wyróżnia się urodą spośród innych kobiet, przepełnia ją witalność i żywotność. B. Dziewczyna ma artystyczną duszę i bogatą wyobraźnię, jest wrażliwa na piękno, które ją otacza, jest zręczna manualnie i ma talent plastyczny. C. Łatwo ulega namiętnościom, jest kochliwa, słucha potrzeb ciała, działa pod wpływem instynktów.	po 1 pkt za każdy trafnie zinterpretowany fragment	5 pkt

	D. Bywa skłonna do zadumy, melancholii, zamyślenia, podatna na wpływ otaczającej przyrody, bezwolna, bierna, nie umie nazwać rządzących nią uczuć, poddaje się im. E. Ma zmienną naturę, doświadcza skrajnych uczuć, emocji, poddaje się kaprysom chwili.		
7.	– podtrzymują tradycje przodków – wyznaczają bohaterom normy etyczne – pełnią funkcje sakralne – integrują społeczność wiejską, budują poczucie wspólnoty – nadają życiu chłopów charakter mityczny	po 1 pkt za każda poprawnie podaną funkcję	3 pkt
8.	PFPP	2 pkt za wszystkie poprawne odpowiedzi 1 pkt za 2 poprawne odpowiedzi	2 pkt
9.	A. Prąd / konwencja: naturalizm Przykład: E. Zola, <i>Germinal</i> , S. Żeromski, <i>Ludzie bezdomni</i> B. Prąd / konwencja: impresjonizm Przykład: K. Przerwa-Tetmajer, <i>Melodia mgieł nocnych (Nad Czarnym Stawem Gąsienicowym)</i> C. Prąd / konwencja: symbolizm Przykład: S. Wyspiański, <i>Wesele</i> Uwaga: Należy uznać wszystkie przykłady proponowane przez ucznia (literackie, malarskie) spełniające założenia młodopolskich prądów artystycznych, o których mowa w zadaniu.	po 2 pkt za poprawne wskazanie prądu / konwencji wraz z przykładem po 1 pkt za podanie poprawnego przykładu lub za poprawne nazwanie prądu / konwencji bez podania przykładu	6 pkt
10.	<u>Toposy</u> : miłość, zazdrość, przyroda, ziemia, obyczaje, bohater zbiorowy, wieś, praca, konflikty, wiara / religia <u>Przykładowa charakterystyka toposu przyrody</u> : Pisarz ukazuje przyrodę jako integralną część życia chłopów. Przyroda wyznacza chłopom kolejność prac na roli, a jej cykliczność, niezmiennosc trwania zastępuje im kalendarz. W tomie <i>Jesień</i> przyroda wydaje ostatnie plony, zbierane ludzkimi rękoma. Gospodarze przygotowują ziemię pod przyszłe zasiewy, ludzie gromadnie zbierają ziemniaki, wycinają kapustę. Praca w czasie słotnych, jesiennych dni staje się jeszcze trudniejsza. Mieszkańcy Lipiec spieszą się, by uniknąć lodowatego deszczu, którym nasiąkają skromne ubrania, a drogi stają się nieprzejezdne z powodu grząskiego błota. Zastosowana przez Reymonta technika impresjonistyczna ukazuje bladeść jesiennych poranków i ciszę, która towarzyszy przyrodzie oczekującej powoli zimowego snu. Widać to również w zachowaniu bohaterów: na przykład Jagna często staje zamyślona przy oknie, za którym pada deszcz, obserwuje przyrodę i tak jak ona tęskni za ożywczym słońcem.	4 pkt za wskazanie 5 toposów i scharakteryzowanie wybranego 1 pkt za wskazanie tylko toposów Przyznaje się punkty cząstkowe zależnie od stopnia wnikliwości w przedstawianiu wybranego toposu.	4 pkt
11.	(1) dialektyzacji (2–5) <i>wycug / com / kapot / juści / ino / trza / la / warza / rychtyk / zwiesna / uścibić</i> itp. – należy uznać każde wyrażenie gwarowe (6) mityzacji (7) czasu (8) miejsca / przestrzeni (9) wschód (10) zachód (11) prac polowych / przyrody (12) praca (13) godności / wartości człowieka Uwaga, niektóre kategorie mogą być zamienione miejscami.	5 pkt za poprawne wypełnienie 14–13 luk 4 pkt za poprawne wypełnienie 12–11 luk 3 pkt za poprawne wypełnienie 10–8 luk 2 pkt za poprawne wypełnienie 7–6 luk 1 pkt za poprawne wypełnienie 5 luk	5 pkt
RAZEM		42 punkty	

Uwaga. Model nie przewiduje wszystkich możliwych rozwiązań – należy uznać również te, które zaproponuje uczeń i które są zgodne z treścią i problematyką utworu.

